

Guds menighed – jordens største under?

Introduktion

”Det sku’ vær’ så godt, og så’ det faktisk skidt.” Sådan hedder det i ”Sangen om Larsen”. Men måske lyder ”Sangen om kristne fællesskaber og menigheder” også sådan. Var det ikke meningen, at vi skulle være gode ved hinanden, at mennesker skulle føle sig set, at vi skulle række Guds kærlighed videre til andre?

Hvad vil det sige at være et kristent fællesskab? Hvad gør man, når der er flere kristne fællesskaber, som vil det samme? Og hvad gør man, når de vil noget forskelligt? Hvorfor er der i det hele taget så mange kristne fællesskaber, menigheder og kirker? Det er temaet for dette studiemateriale.

Der er forberedt fem oplæg. Udgangspunktet er de to gange bibelundervisning, jeg har holdt i Hedensted Missionshus i september 2024, men det er ingen forudsætning, at man har været til stede.

Hvordan I vil strukturere samlingerne, er helt op til jer. Mit forslag er, at I begynder med en runde, hvor I fortæller lidt om, hvordan I har det. Så beder I sammen, inden I gennemgår de oplæg, jeg har forberedt herunder. Til slut beder I sammen igen.

Det er ikke nødvendigvis dårligt, hvis snakken bevæger sig væk fra de konkrete spørgsmål og ud ad en tangent. Det er mindst lige så vigtigt at snakke om det, der optager jer, som det er at nå alle spørgsmålene. Det er dog en god ide at afstemme forventninger, inden I går i gang.

God fornøjelse og Guds fred!

Kasper A. Bergholt
september 2024

1. Enhed i Messias

Åbningsspørgsmål:

- Hvad vil det sige at være ét?
- Kan man være ét med nogen, man er uenig med?

Et af de mest brændende spørgsmål i NT (især i Apostlenes Gerninger og Paulus' breve) er, om ikkejøder kan blive en del af de Jesus-troende menigheder (dvs. de kristne menigheder). Det virker som et underligt spørgsmål for os, men i en tid, hvor stort set alle Jesus-troende var jøder, og hvor de kristne menigheder derfor stadig blev set som et indrejødisk fænomen, var det et højaktuelt spørgsmål. Jødedommen på NT's tid var i udgangspunktet ikke specielt optaget af aktiv mission, og man holdt sig gerne lidt på afstand af ikkejødernes. Pludselig påstår nogle jøder, at Jesus er Messias, og at det også er et budskab, som ikkejødernes skal høre. Det brændende spørgsmål blev derfor: Skal ikkejødernes først blive jøder, før de kan tro på Jesus som Messias?

- Hvorfor mon dette spørgsmål var så vigtigt i den tidlige kirke?

(Vi ser fx dette spørgsmål komme op til overfladen i ApG 10, og i ApG 15 udvikler det sig til noget nær en konflikt i den tidlige kirke. Anledningen til, at Paulus skriver Galaterbrevet, er netop denne problemstilling.)

Efeserbrevet er også skrevet ind i denne situation. Paulus veksler mellem "I/er" (dvs. den Jesus-troende ikkejøder) og "vi/os" (dvs. de Jesus-troende jøder eller både Jesus-troende jøder og ikkejøder i fællesskab). Læs Ef 1,11-14 og læg mærke til, hvad han skriver om ikkejøder hhv. jøder.

Læs Ef 2,1-3

- Hvad skriver Paulus her om de to grupper, jøder og ikkejøder?

Læs Ef 2,4-10

- Hvad har jøder og ikkejøder tilfælles?
- Hvorfor har de det tilfælles?
- Hvad vil det sige at have netop dét tilfælles? Hvilke konkrete situationer har mon gjort, at Paulus formulerer sig så tydeligt?

Læs Ef 2,11-22

- Hvilke konsekvenser har det, at jøder og ikkejøder har Jesus Messias tilfælles?
- I dag er det brændende spørgsmål ikke, hvordan jøder og ikkejøder skal forholde sig til hinanden i menigheden. Men drager vi skel i andre situationer? Lad jer evt. inspirere af Gal 3,28 og Kol 3,11.
- Hvad er problemet ifølge disse vers og Ef 2, hvis man drager skel i menigheden?

Afslutningsspørgsmål:

- Hvilken rolle skal enhed spille i kristne fællesskaber?

2. Tillid til Messias

Åbningsspørgsmål

- Hvad vil det sige at have tillid til nogen?
- Hvordan ved man, om andre har tillid til en?

Vi tænker ofte om tro som noget intellektuelt. At tro er at tro på noget – troen har et bestemt indhold. ”Vi tror på Gud Fader, den almægtige...”. Men i Det Nye Testamente betegner tro i langt højere grad noget relationelt. At tro er at have tillid til nogen – troen har en bestemt retning. I Joh 1,12 hedder det ”dem, der tror på hans navn”, men det kan også oversættes ”dem, der har sat deres lid til hans navn” eller ”dem, der har tillid til hans navn”.

- Er der forskel på tro og tillid? Forbinder du noget forskelligt med de to ord?

Filemonbrevet er Paulus’ korteste brev, og formentlig det mindst læste. Filemon er en af Paulus’ gode venner, og som alle andre velstående mennesker i antikken havde Filemon adskillige slaver. I Filemons hus samles desuden en kristen menighed. En af Filemons slaver, Onesimos, er flygtet og har opsøgt Paulus, der sidder i fængsel. Paulus sender nu Onesimos tilbage til Filemon sammen med dette brev. I mellemtiden er Onesimos dog blevet kristen, og han står Paulus meget nær. I brevet beder Paulus Filemon forson sig med Onesimos og tage imod ham med respekt, værdighed og kærlighed, som var det Paulus selv, der kom. Men samtidig fremfører han mellem linjerne en dristig forespørgsel om at få Onesimos i sin tjeneste.

Læs Filem 1-7

- Hvorfor takker Paulus Gud for Filemon? Hvad mon Filemon har gjort?
- Hvem har Filemon ”delagtighed i troen” med (v6)?
- Hvad vil det sige at have ”delagtighed i troen”, og hvad er konsekvenserne?
- Hvad er forholdet mellem kærlighed og tro (v6-7)?

Læs Filem 8-21

- Prøv at få greb om, hvad det er, Paulus skriver til Filemon. Brug evt. lidt tid hver for sig til at skrive nogle stikord ned, og se, om I i fællesskab kan finde frem til Paulus’ argument.

Hjælpespørgsmål:

- Hvordan kunne Paulus have henvendt sig til Filemon, og hvordan henvender han i stedet (v8-9a)? Hvad er grunden til, at han gør det ene og ikke det andet?
- Hvordan beskriver Paulus sig selv og Onesimos (v9b-12 og v17-18)? Hvorfor mon han gør det? Hvilken effekt skaber det?
- Hvad ville Paulus have gjort med Onesimos, og hvad gør han i stedet (v12-13a)?
- Hvorfor ville Paulus gerne have beholdt Onesimos hos sig (v13b)?
- Hvordan har Onesimos status ændret sig, efter at han blev en kristen (v11 og v15-16)?
- Hvad er det, Paulus gerne vil have Filemon til at gøre (v17 og v13-14)? Hvordan lægger han pres på Filemon (v19b-21)?

Læs Filem 4-7 igen

- Hvad er forholdet mellem den kærlighed og tro, Paulus skriver om i v4-7, og det, han anbefaler Filemon at gøre i v8-21? Har de to dele overhovedet noget med hinanden at gøre?
- Hvis Filemon ikke følger Paulus' anbefaling, hvordan mon Paulus så ville have indledt sit næste brev til Filemon?
- Filemons kærlighed og tro/tillid retter sig to steder hen: Jesus og de andre troende (inkl. Onesimos) (v5). Hvad betyder det i praksis for Filemons hverdag som velstående romersk borger, slaveejer, menighedsleder og kristen?

Afslutningsspørgsmål:

- Hvilken rolle skal tro/tillid spille i kristne fællesskaber?

3. Efterligning af Messias

Åbningssspørgsmål:

- Hvad er den mest radikale måde at hjælpe et andet menneske på?

Filipperbrevet er blevet kaldt for et *glædens* brev, især pga. formuleringerne i Fil 1,18 og 4,4. Men det er måske lige så rigtigt at kalde Filipperbrevet for *efterligningens* eller *sindelagets* brev, for det er et mindst lige så gennemgående tema. Allerede i den indledende bøn slås dette tema an (1,9-11). Et nøgleord i Filipperbrevet er ”sind”.

- Hvad vil det sige at have et bestemt sind eller sindelag?
- Hvornår og hvordan kommer ens sindelag til udtryk?

Læs Fil 2,1-4

- Hvilke udtryk har det, at man har Kristi sind?
- ”Oversæt” gerne disse udtryk til noget konkret, I kan relatere til. Hvordan ser det ud i jeres hverdag?

Del jer i to grupper. Den ene gruppe læser Fil 2,5-11, den anden gruppe læser Fil 3,4-11. Begge grupper overvejer:

- Hvilken bevægelse i relation til status beskriver Paulus i jeres tekst? Prøv at tegne bevægelsen som en streg eller graf.

Hjælpespørgsmål:

- Begynder han med høj eller lav status? Høj status signaleres fx med ord som *stolthed*, *ophøje*, *vinde*. Lav status med ord som *afkald*, *tab*, *ydmyge*.
- Hvilken retning bevæger han sig?
- Hvor slutter bevægelsen? Høj eller lav status?
- Præsenter for hinanden, hvilken bevægelse jeres tekst beskriver.
- Fortæl hinanden, hvem Paulus skriver om i jeres tekst.

I skulle gerne have tegnet nogenlunde samme bevægelse, uanset hvilken tekst I læste.

- Hvad siger det om Paulus’ forhold til Jesus, at han ser sit liv i lyset af Jesu liv?
- Hvorfor tør Paulus lave skiftet fra høj status til lav status?
- Hvordan kan du efterligne Jesus i det liv, der er dit? Hvad ville Jesus have gjort, hvis han havde haft dit job, din hverdag eller din omgangskreds?

Afslutningsspørgsmål:

- Hvilken rolle skal efterligning af Jesus spille i kristne fællesskaber?

4. Deltagelse med Messias

Åbningssspørgsmål:

- Hvordan mødte Jesus andre mennesker? Hvad gjorde han for dem? Lav evt. en liste.

Læs Joh 20,21-22

- Hvem er sendt af hvem og i hvilken rækkefølge?
- Hvad betyder det for vores mission, at Gud allerførst har sendt Jesus?
- Er der forskel på, om det er kirkens mission eller Guds mission, vi tager del i?

Læs Luk 12,35-48

- Hvad siger denne lignelse om, hvordan vi skal leve som Jesu disciple, indtil han kommer igen?
- Hvad vil det sige at være vågen/årvågen? Sammenlign v37 og v43.

I vores del af kirken har man i lang tid forsøgt at skelne mellem ”ord” og ”handling” eller ”forkyndelse” og ”diakoni”. I den engelske kirke har man forsøgt at tænke de to mere sammenhængende. Man har formuleret fem kendetegn på Guds mission, som kirken tager del i. Det er:

1. at forkynde de gode nyheder om Guds rige;
2. at undervise, døbe og oplære de nye troende;
3. at reagere på menneskelige behov med kærlig tjeneste;
4. at forandre uretfærdige samfundsstrukturer, udfordre enhver form for vold og stræbe efter fred og forsoning; og
5. at stræbe efter at beskytte skaberværkets integritet og opretholde og forny livet på jorden.

(Der kan gives mange bibeltekster som belæg for netop disse fem kendetegn. Hvis du er interesseret, så se fx denne artikel kortlink.dk/2qsxe).

- Hvad siger disse fem kendetegn om Guds mission?
Hjælpspørgsmål:
 - Hvem kan deltage i Guds mission?
 - Hvem er Guds mission rettet imod?
 - I hvilke områder af livet/samfundet er Guds mission aktuel?
- Svarer disse kendetegn nogenlunde til jeres liste/overvejelser over, hvordan Jesus mødte mennesker?
- Hvor er du ud fra disse fem kendetegn i mission i din hverdag?

Afslutningssspørgsmål:

- Hvilken rolle skal mission spille i kristne fællesskaber?

5. Det kristne fællesskab som nåde og forsmag

Åbningsspørgsmål:

- Hvilke gode og/eller dårlige oplevelser, har du haft med kristne fællesskaber?

Læs Ef 3,14-21

Note: ”Derfor” i v14 genoptager tråden fra v1, hvor Paulus også begyndte med ”Derfor”, men hurtigt afbrød sig selv. Det henviser altså til tankerækken i kapitel 2. Jøder og ikkejøder er forenet i Kristus, og *derfor* beder Paulus nu.

- Paulus’ bøn i v16-19 er ret indviklet og i øvrigt én lang sætning. Prøv at gennemgå den langsomt og inddel den i mindre sætninger eller afsnit for at få overblik over, hvad han beder om. I kan også læse andre bibeloversættelser, fx disse:
 - Bibelen på Hverdagsdansk: ¹⁶ Jeg beder om, at Gud ved sin Helligånd og i kraft af sin mægtige herlighed vil give jer stor indre styrke, ¹⁷ og om at jeres tro på Kristus må være af en sådan art, at han kan have fast bopæl i jeres hjerter. Jeg beder også om, at I må blive fast forankret i hans kærlighed, ¹⁸ så I sammen med alle de andre kristne kan forstå, hvor stor og dyb den er på alle leder og kanter. ¹⁹ Jeg beder om, at I virkelig må kunne forstå Kristi kærlighed, der overgår menneskelig fatteevne, så I fuldt ud kan opleve alt det, Gud har til jer. ²⁰⁻²¹ Gud virker gennem os med sin kraft og kan gøre meget mere, end vi beder om eller forstår. Lad os som hans menighed til enhver tid, både nu og i al evighed, give ham ære for, hvad han har gjort muligt gennem Jesus, som er Messias. Amen.
 - Bibelen 2020: ¹⁶ Jeg beder om, at han i sin guddommelige rigdom må give jer en indre styrke gennem Helligånden, ¹⁷ at Kristus må være i jeres hjerter, fordi I tror på ham, og at I slår rod og bliver fast forankret i kærligheden. ¹⁸ Jeg beder om, at I sammen med alle andre kristne må blive i stand til at forstå omfanget af alt det, Gud har skabt; hvor bredt og hvor langt, hvor højt og hvor dybt det er. ¹⁹ Jeg beder om, at I må få indsigt i, at Kristus’ kærlighed langt overstiger det, vi kan forstå, så I bliver fyldt med alt det, Gud rummer. ²⁰ Gud kan gøre uendelig meget mere med os end det, vi beder om eller forstår, fordi hans kraft virker i os. ²¹ Lad os i menigheden for tid og evighed hylde ham for alt det, han har gjort gennem Jesus Kristus. Amen.
- Hvilken rolle spiller kærlighed i denne bøn?
- Hvilken rolle spiller det kristne fællesskab i denne bøn? Hvorfor er det vigtigt med et kristent fællesskab?

Læs Ef 4,1-6

- Hvad skal ifølge Paulus kendetegne det kristne fællesskab?
- Hvor langt skal man gå for at fastholde den enhed, Paulus skriver om?

Læs Ef 4,7-16

Note: De nådegaver, Paulus nævner her, er primært leder-nådegaver. Det betyder ikke, at det er de vigtigste eller eneste. Se fx Rom 12,4-8. Når han primært nævner leder-nådegaver her, skyldes det måske, at v14 er centrum i den struktur, der er i v12-16 (se herunder).

- Det kan være svært at få greb om indholdet i v12-16, for tankerækken er opbygget symmetrisk¹. Det vil sige, at den sidste del matcher og udfolder den første, den næstsidste matcher den anden osv. Man kan stille det op på denne måde:

¹ Den tekniske betegnelse for denne struktur er *kiasme*, hvis nogen skulle være interesseret. Den anvendes hyppigt i NT og også enkelte steder i GT.

A1 (v12) Opbyggelse af legemet: ”for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så **Kristi legeme bygges op**”

B1 (v13a) Enhed: ”indtil **vi alle** når frem til **enheden** i troen og i erkendelsen af Guds søn”

C1 (v13b) Vækst til Kristus: ”til at være et fuldvoksnet menneske, **en vækst, som kan rumme Kristi fylde**”

D (v14) Mål: ”Da skal vi ikke længere være uforstandige børn og slynges og drives hid og did af hver lærdoms vind, ved menneskers terningkast, når de med snedighed fører os på lumske afveje”

C2 (v15) Vækst til Kristus: ”men sandheden tro i kærlighed skal vi i ét og alt **vokse op til ham, som er hovedet, Kristus**”

B2 (v16a) Enhed: ”Ud fra ham **føjes hele legemet sammen og holdes sammen**, idet **hvert enkelt led hjælper til** med den styrke, det har fået tilmålt”

A2 (v16b) Opbyggelse af legemet: ”så **legemet vokser og opbygges** i kærlighed”

- Hvad betyder det, at Kristi legeme skal ”bygges op” (v12 og v16b)? Hvordan sker det?
- Hvad er det for en ”enhed i troen”, vi skal nå frem til (v13a og v16a)? Hvordan når vi derhen, og hvad er målet?
- Hvad vil det sige at ”rumme Kristi fylde” (v13b og v15)? Og hvem er det, der skal rumme Kristi fylde?

Tal sammen om:

- Hvordan kan man se, om et kristent fællesskab forsøger at afspejle Jesus?
- Skal man gøre noget, hvis man ikke kan se det?
- Hvad gør man, når de kristne fællesskaber ikke lever op til deres egne idealer?
- Hvordan møder vi mennesker, der har dårlige erfaringer med kristne fællesskaber?

Det var det sidste studieoplæg i dette hæfte. Hvis der er noget, der skal samles op på, så send en mail til Kasper på pastor@hedensted-valgmenighed.dk. Det kan både være ift. oplæggenes opbygning, længde og indhold, men det kan også være spørgsmål, der er dukket op i jeres snakke, udfordringer, frustrationer eller vigtige pointer. Hvis der viser sig at være behov for det, kan vi lave et fælles ”opsamlingsmøde” i foråret 2025 for alle interesserede.